

اکوفونستیک عقرب های شهرستان گناباد

حامد رمضانی اول ریایی^۱ - محمد مطلبی^۲ - جواد رفیع نژاد^۳ - مصطفی امیری^۴

چکیده

زمینه و هدف: عقرب زدگی یکی از مهم ترین مشکلات بهداشتی در جهان است و مسمومیت با سم عقرب ها یکی از فوریت های پزشکی محسوب می شود. بنابراین آشنایی با اکولوژی و بیولوژی گونه های عقرب هر منطقه ضروری است. در خصوص بیولوژی عقرب ها، مطالعات جامع کمی صورت گرفته است و مطالعات آزمایشگاهی قابل قیاس با شرایط طبیعی این بند پا نیست. مطالعه ی حاضر با اهداف تعیین فون و اکولوژی عقرب های شهرستان گناباد به منظور ارایه راهکارهای بهداشتی درمانی پیشگیرانه از عقرب گزیدگی بوده است.

روش تحقیق: این مطالعه، تحقیقی است توصیفی که با روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای در شهرستان گناباد صورت گرفت و عقرب های صید شده از فروردین تا شهریور ماه سال ۱۳۸۷ بر اساس محل صید در شیشه های حاوی الکل ۷۰ درصد مجزا به آزمایشگاه منتقل و گونه های آن ها از روی کلید تشخیص عقرب های ایران شناسایی گردید.

یافته ها: درمجموع تعداد ۲۱۸ نمونه عقرب از مناطق مختلف شهرستان گناباد صید گردید که سه گونه ی عقرب *Odontobuthus dorie*، *Androctonus crassicauda* و *Mesobothus eupeus* از خانواده ی بوتیده مهم ترین گونه های عقرب شهرستان بودند. بیشترین صید از مناطق بیابانی با بافت رسی و ماسه ای مربوط به ادنتوبوتوس دوریه (۶۱ درصد) و کمترین مربوط به آندروکتونوس کراسیکودا (۱۰ درصد) بود. بیشترین وفور عقرب در اماکن داخلی مناطق شهری و روستایی مربوط به مزوبوتوس اپتوس (۲۹ درصد) می باشد و بیشترین فعالیت این گونه ها در تیر ماه بود.

نتیجه گیری: با توجه به نوع گونه های عقرب صید شده، نیاز است در فصول بهار و تابستان اطلاع رسانی و آموزش همگانی در جهت پیشگیری از عقرب گزیدگی صورت گیرد.

کلید واژه ها: فون؛ عقرب؛ اکولوژی؛ گناباد

افق دانش؛ فصلنامه ی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گناباد (دوره ی ۱۵؛ شماره ی ۴ زمستان سال ۱۳۸۸)

پذیرش: ۱۳۸۸/۱۱/۴

اصلاح نهایی: ۱۳۸۸/۱۰/۲۴

دریافت: ۱۳۸۷/۱۱/۲۱

۱- نویسنده ی مسؤول: کارشناس ارشد، حشره شناسی پزشکی و مبارزه با ناقلین

آدرس: گناباد- معاونت امور بهداشتی - دانشگاه علوم پزشکی گناباد

تلفن: ۰۵۳۳-۷۲۵۰۶۲۰ نمابر: ۰۵۳۳-۷۲۵۰۵۱۲

پست الکترونیکی: hamedramazany@yahoo.com

۲- مربی، آموزش بهداشت، گروه بهداشت عمومی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی گناباد

۳- دانشیار، حشره شناسی پزشکی و مبارزه با ناقلین، گروه حشره شناسی پزشکی و مبارزه با ناقلین، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی تهران

۴- مربی، گروه علوم پایه، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی گناباد